

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Nar. Posl.

Predplata s poštarinom stoji 2 f., a seljske samo 1 f. za cijelu godinu. Razumno 1 f., a seljske 50 nrč. za pol godine. Izvan Carevino više poštarina. Svaki pojedini broj stoji 6 nrč. Novci se šalju kroz poštarsku Naznačnicu. Imo, prezimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Gdje ima više predbrojaka, mogu sdogovorno svi predplatiti kroz jednu Naznačnicu, a 1 List dobiti pod jednim jednim ovikom. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana Reklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO
nalaze se

Via S. Francesco N. 4, I. piano.

Pisma se šalju platjene poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi stampaju se ili u cijelosti ili u izvauku, naime prema svojoj vrijednosti i smieru otoga Lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavu. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobćena se pisma tiskaju po 5 nrč. staki redak. Oglasi od 8 redakih stoje 60 nrč., a svaki redak surišo 5 novčića: ili u slučaju opolovanja po što se pogođe uglasi i odpravničtvu. Dopisi se nerasćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopisuju s nikim drugčije, nego putem svoje Listarnice.

Opomena.

Uljudno molimo sve one naše predbroj-nike, koji nam još što duguju za lanjsku godinu, da ta svoj dug, što prije podmire, drugčije jim bo lista nećemo više slati.

Uredništvo.

Pogled po svietu.

U Trstu 15. ozujka 1877.

Kako smo zadnji put javili, naši ugarski ministri su se ono nekako sporazumili glede Banke, ali ni kod nas ni u Ugarskoj nije toga sviet najzadovoljniji. Dapače bi reći, kad bude ta stvar jednom došla pred parlamente, da će tu i tamo nabasati na žestoku protivščinu, jer jedna i druga polovina carstva drži, da joj je krivo učinjeno. I tako eto država nemože nikako iz gliba, u koji ju je zaniela razdvojba od 1867. godine. Tomu neka se još doda, da ima ljudi i kod nas i u Ugarskoj, koji su počeli razklimavati i sustav Delegacijah, pa je slika gotova.

Vele, da će se negdje u travnju sastati za kratko vrijeme zemaljski sabori, da obave najpotrebitije domaće poslove. Kako su onomadne bili u Českoj popuniteljni izbori za carevinsko vieće, tako će biti doskora i za ovaj kraljevinski sabor. Ovih danah imaju biti izbori i u Tirolskoj, gdje je bio razpušćen zemaljski sabor.

Srbija se dakle s Turskom pomirila. I narodna skupština, koja se bila baš u tu svrhu sastala, pristade na mir. Knez izdade proglaš, u kojem javljajuć to narodu veli, da je oslobodjenje iztočnih Kršćanah došlo u jače i krepče ruke od njegovih, zato da se srbski narod može mirne duše povući natrag u osvjeđenju, da je učinio svoju dužnost prema stradajućoj braći. A to će Srbiji svako pošten rado priznati, pa će i lanjski srbski rat, ako i nije uspeo, ipak ostati zapisan zlatnim slovi u srbskoj i u obće slavenskoj povjestnici, jer baš Srbiju ide za sluga, što se sa temelja uzljuljalo tursko carstvo, te što mu se sad od dana do dne čeka konačni razpad. I Crna Gora se miri, ali na takav način, kao da i nemisli na mir. Njezini poslanici su u Carigradu, ali onako tvrđi i nepomični u svojih zahtjevih, kao žive stieni njihove junačke domovine. Vele, ako do 21. tekućega Turci nepopuste te pristanu na sve njihove zahtjeve, da će opet na nje udariti. U Bosni biva svaki dan življe.

Ustanak se širi, a ustasi pripravljavu, da prvo u zgodnom prigodom nastave svoje osloboditeljno vojevanje. A što Rusija?

Ona još i danas čeka odgovor na Gorčakovljevu okružnicu, jer zapadne vlasti nemogu nikako da se slože, što će i kako će joj odgovoriti. Jedina Engleska zna što hoće, naime obstanak Turske, ali se sama nemože Ruskoj oprieti, pak zateže drugač dosta jasnim odgovorom. A Ruska, da nekako izpuni ovo zimsko vrijeme pred svojim ratom s Turskom, poslala je Ignjatjeva od dvora do dvora, kako onomadne Engleska svojega Salisburyja, da nasliša, što se gdje misli i govori. Sad se nalazi u Parizu, odtud da će u London i Rim, pa na povratku u Beč. Na koncu toga putovanja hoće se najbrže znati na čem smo.

Odgovor ministra Stremayera.

(Kontin.)

U Istri nit na kvarnerskih otocih veli nadalje g. ministar, nemože se ustrojiti hrvatska gimnazija, jer bi gimnaziju imajuću se ustrojiti u Krku malo djakah polazilo, jer bi troškovi bili preveliki prama malenoj koristi iz toga, jer krk neima pučke hrvatske škole. — Pita se gimnazija ne izključivo u gradu Krku, ne izključivo na otoku Krku nego na kvarnerskih otocih ili u Istri. Pa kad bi se baš i u gradu Krku ustrojila, zar valja u obzir uzimati gradje brojeći kakovih tisuće stanovnikah ne čistih Talijanah, a posve s vida puščati sve gradje i sela, koji na Krku toli na Cresu i Lošinj, koji imaju ili koji bi morali imati hrvatske pučke škole? Neimaju li ove upravo odlučivati?! — A molim g. ministra nastave, gdje je u Istri ili na kvarnerskih otocih ma samo jedna njemačka pučka škola?! Ipak je on ustrojio gimnaziju sa njemačkim učevnim jezikom u Pazinu. A i znao je, da neima nijedne njemačke škole, jer je ustrojio pripravn tječaj, u kojem imaju se dječaci bar toliko usposobiti u njemačkom jeziku, da mogu slušati njemačka predavanja. Tako se događa, da nije našim dječakom dovoljno svršiti pučku školu, kaošto po cijeloj državi, pak uliežti u gimnaziju nego da moraju jednu godinu veće gubiti. Kad bi islo o pravu naobrazbu nebi li g. ministar i u Krku takav pripravn tječaj, u kojem bi se imalo usposobiti u hrvatskom jeziku; ustrojiti morao. Nu toga nebi potrieba. Netreba nego ustrojiti pučke škole sa hrvatskim jezikom, na koje ima hrvatski narod u Istri pravo, pak će

dječaci iz njih ravno u gimnazij moći. — Kad bi se u nas uvidile pučke škole, kako valja, i kad bi se u obće s nami drugače postupalo, onda bi se stoprv vidjeti moglo, da li bi jedna srednja škola sa hrvatskim učevnim jezikom, imala dosta djakah ili ne. Vidilo bi se, da li bi troškovi odgovarali uspjehu ili ne. Svakako bi troškovi manji bili nego li sada, jer nebi triebalo uzdržavati pripravnoga tječaja, kaošto se sada rad pazinske gimnazije uzdržuje.

U Gorici postoji žensko učiteljsce. U koju svrhu? Za odgojenje hrvatskih učiteljcah? Nipošto! U tom učiteljscu odgajaju se same slovenske učiteljce. Kad ga je g. ministar ustrojio, rekao je, da si pridržaje za se način kako će se pobrinuti za hrvatske učiteljce. Valjda si taj način još i sad za se drži, obćinstvu je to dosada tajna. Naše smierno mnjenje jest, da bi se u tu svrhu za sada najbolje pobrinulo, kad bi se nekoliko stipendijah ustrojilo, te s njimi poslalo nekol ko istarskih djevojčicah na žensko učiteljsce u Zagreb. Ujedno bi se bez svake odvlake imale pripoznati valjanimi svjedočbe stečene na skolah u Zagrebu i za istarske škole, čim bi se možda jur sada koja učiteljica iz Hrvatske dobila, te tako malo po malo otvarao put k naobraženju ženskoga spola u Istri. — Muško učiteljsce postoji u Kopru i to s trimi odicli: hrvatskim, slovenskim i talijanskim. Ti su posve jednakopravni. Al prosimo g. ministra: k čemu onoliko njemačkoga jezika? K čemu postupno njemačrenje? Zašto se moraju Hrvati, Slovenci i Talijani učiti jur u drugom razredu njeke predmete u njemačkom jeziku, u trećem još veće, u četvrtom sve? Zar za to, da mogu pak dobro predavati hrvatski, slovenski ili talijanski? Poštedite nas, molimo Vas najuljudnije, sa blagodatij njemačkoga jezika! Mi ćemo biti mnogo zadovoljniji bez nje, a budite osvjeđeni, da ćemo bez nje i bolje napriedovati! — Jeli se gosp. ministar popitao za uzroke, zašto je tako malo Hrvatah u tom koparskom učiteljscu? Zašto jih je skolske god. 1875-76. samo pet bilo? Odkuda imaju doći li Hrvati, kad neimaju nego jednu četvororazrednu školu? Kod te, naime u Kastrvu, postoji i jedini pripravn tječaj. I taj jedini slabo se pohađa s toga, što se od strane vlade neizpunjuje ono, što se je obećalo onim, koji unj stupe. Početkom obećalo se pomoći svakoga polazećega ga sa 100 for. pak sa 50, a napokon nisu dobili nego po 25 for. i to ne svi. Kad se obećanje jur prama prvim izpunilo nije, izgubilo se sve

povjerenje u obećanja, tako da, kolikom se je željom od početka dječake u tu školu pošiljalo, toliko se to sada malo dobrom voljom čini. Netreba nego ići u Kastav pak se o tom osvjedočiti, ne treba nego pitati koliko je dječakih prve godine tu školu polazilo, koliko jih polazi ljetos. Dapače možemo dodati i to, da su roditelji jednoga pitomeca, koji je veoma dobrim uspjehom svršio tu školu i imao zakonom ustanovljenu dobu, kod kuće samo s toga zadržali, jer njim se nije izpunilo ono što jim se je u Kastvu obećalo, pak su se bojali da neće jim se nit odo izpuniti što jim se je za Kopar obećivalo. — Valja si uzpostaviti povjerenje. Dječakom polazecim pripravnij tječaj u Kastvu, valja ne samo porovicu ili skoro položicu manje podpore davati, nego li se daje dječakom u sličnih slovenskih i talijanskih tječajih, kaošto se je to lani učinilo, nego jih valja i bolje pomoći. — K tomu morao bi se, a jur sada i moglo bi se, bolje urediti pučke škole, pak onda ustrojiti bar jedan pripravnij tječaj sa hrvatskim učevnim jezikom u zapadnom dielu Istre, a jedan i na Otocih. To bi bilo možda razmjerno veće nego za Talijane učinjeno. Ali valja pomisliti, da imaju Talijani sriednijih školah, pak da mnogi dječaci iz njih s kojekakvih uzroka u učiteljišće prestupe, a da to kod Hrvatah moguće nije, jer neimaju nijedne sriednje škole.

Dopisi.

Iz Tinjanščino mjeseca Ožujka.

Vaš dopisnik iz Tinjanščine, u zadnjemu broju „Naše Sloge“, liepo je opisao potrebo narodne škole, bez koje narod nemože postići izobraženosti i prosvjete. Ali ota škola mora biti narodna, to jest, mora se u njoj učiti onim jezikom, koji rabi narod međusobom. Nu u našoj se školi to čini, kao i prvi dopisnik kazaaše, protivno. I kako protivno! Evo:

U prvomu ljetu se djeca niti sloveca nepodučava u svomu hrvatskomu jeziku, nego samo u talijanskom, i to valjda zato, što ima u prvomu razredu preko 16 Hrvatah, a dva (ako su i oni pravi) Talijana. U drugomu i trećemu ljetu, to jest razredu, samo se malo čita druga hrvatska čitanka. Djeci se više stvari tumači u školi, ali sve se to čini u talijanskom jeziku, to takovim načinom naša djeca, što bi imala postajati bistrija i učenija, postaja tupija i mukija. Što više? U ovoj učionici ima djece, koja ni bila tri mjeseca nit podučavana nit pitana. Siromašni roditelji šalju djecu u školu, da bi se izobrazila, to da bi im bilo jednom polazivanje škole od koristi, ali tu svrhu ni u tinjanskoj školi nemožemo postignuti. Tinjanci su jednom svojom molbenicom sklonili namjestništvo, da pošalje ano svojeg školskog nadzornika. Oraj, akoprem nije odredio, što bi bio morao po duši, da se podučava posvema hrvatski, ipak je odredio, da se ina podučavati i hrvatski. Dakako sva djeca mala i velika, i to je valjalo nesamo za vrijeme, dok bijaše ovdje učiteljem g. Touza, nego valja i sada. Zato pitam ja prvo sadašnjega g. učitelja u Tinjanu: Zašto on nepodučava u prvomu razredu nit sloveca hrvatski? Zašto se nebrine bolje podučavati u hrvatskomu jeziku djecu drugog i trećeg razreda? Zašto on nepodučava i nepita nikada nekoga kmetsku djecu? Kojom vlastju on to čini? Zašto nije on dopustio uljezti manjoj djeci školu ono jutro, kad bijaše ovdje školski nadziratelj iz Pazina, budući druga jutro im otvorii vrata školska zadovoljno? A drugo pitam mjestno školsko vieće:

Zašto je postavljeno mjestno školsko vieće? Koje su dužnosti mjestnoga školskoga vieća? Gospoda zašto nosite otu čast? Odgovorite činom i čemo vam se pokloniti.

Tinjanci, braćo! otvorimo oči naše i pogledajmo dobro, jer drugčije čemo propasti. Izbori su nam ovdje, to do malo vremena čemo opet birati občinske zastupnike. Da, mi čemo birati ljude, kojim čemo izručiti oko četdeset i osam hiljadah forintah. Koliko i koliko puta nismo si mi obratili čelo, dok smo lani i ljetos stupili svrta, da pla-

timo one hiljade u kasa cesarsku za porez, da tako nepođu u tuđe ruke naše sjenokoše!

Mi smo s velikim trudom i mukom naše sjenokoše i druga občinska dobra oslobodili, ali nisimo još onih 48 hiljadah for. osjegurali. Osjegurajmo jih dakle, jer norac se tožko nakupi a lahko razprka. Čujte, Tinjanci, mi neimamo kuća za ured občinski ili podeštariju, nit za stanovanje školskog učitelja, a borme i drugih stvari nam manjka. Zato treba da budemo pozorni i pomajivi. Porazgovorimo se na vrijeme, koga čemo izabrati. Negledajmo nit na duge nit na kratke bargeše, nego gledajmo na poštenje, razbornoost i dobrotu, jer ovo troje biva takodjer u kratkih bargešah i u beneerakah. Na dan izbora dojdimo svi, ljudi pripreda pravo za glasovati, pa neslušajmo k...e nego našu ljude, a osobito naše svećenike, koji nas uvijek na dobro vode i upućuju.

Križanci i Supetarci, i van će moja draga braćo, biti dobro, ako budemo imali dobre zastupnike občinske. I vi ćete občinskomu zastupstvu izručiti kasu i druge stvari. Budito dakle složni s nami, jer slogom rastu male stvari a nestoga sve pokvari. Nepustimo se prevariti od nikoga. Čuvajmo se pridošlog tuđinca, kojemu je želja nam nasamo zapovjedati, ma i našom mukom si trbušinu i džep napunjavati. Nepustimo se tlačiti i guliti.

Tinjanci, Križanci i Supetarci, dojdite svi na izbore, pa pokazajte, da ste razborni i pametni ljudi, što ako neučinite će vas vaša djeca kad budete u hladnomu grobu počivali, kieti.

Složno dakle!

Kirin.

Iz občine pazinske.

Ako se prinjeri stanje današnjega poljodjelstva ovuda s onim nazad deset godinah, mora se priznati, da se i ovdje, ako i pomalo, ipak napred ide. Gdje si vidio nekad samo šikaru, robidu, sinreku, krasu itd. vidiš danas vinogradu, njive, sjenokoše, pašujake itd. A to se počelo osobito od onda tako marljivije obradivati (obdelavati) odkad se je porazdijelilo i razpredalo občinsko dobro, koje je ležalo do sad bez pravog gospodara — zapušćeno — svačije i ničije.

A nije drugače ni moguće. Zemlja sama po sebi, ako nije valjano obradjena, ne daje ništa: ljetine su slabe, plaćila — porezi, prirezi, nametki — rastu svake godine, a i druge potrebe rastu, pak odkud to namiriti, ako ne u potu svojega čela? To su mnogi uvidili i stali marljivije raditi, a tako će sbaciti sa sebe onaj lagan lienosti, koja da im je, kako kaže neka knjiga govoreći o Istranah, prirodjena.

Ako se je počelo malo bolje paziti na poljodjelstvo u obće to treba napose još misliti na voćarstvo, a da se čim lasnije podmiru potrebe. U koliko se vidi, naša je zemlja prikladna za raznovrstno voće, dakle nesmije se prepuštiti prilike, a da se neopasade voćka, koliko više moguće. U zimi osobito ima se dosti vremena, nesamo da se razdiela, ogradi i skrši zemlja, nego da se i sadi ili presađiva voćke svakovrstno, kakono jabuke, hruške, šljive (kreke), trešnje, smokve, i gdje uspejavaju — ulike, ili da se presade divljake za oplemenjenje i da se ciepe, čim ulvate dobro žile i počnu rasti na novom zemljištu. To se i donekle čini, ali još premalo, mnogo više bi trebalo nasaditi voćakah. I doista kad bi primislio koji gospodar, da mu je voćka, koja ga sasvim malo truda stoji, kapital, koji ga nikad skoro ništa nepita, nego mu daje obilne interese, da mu je voće kad oplodi, nepričekani dar s neba, koji ga može iz bog zna kakove neprilike izbaviti, nasititi već put njeđa i djecu ma: kad pomisli da pade pritom nešto životinjama domaćim u diel, dakla da mu druge hrane pristade, da se dade voće prodati, osušiti, speći itd.

Kad bi to pomislio, neb. žalio uložiti malo više truda u njezgovanje voćakah, nego bi nasadio i naciepio svake vrste voća i po Šumah, i blizu vinogradah i sjenokošah, u koliko nebi više škodilo nego li koristilo. Napose pak ima se sad prigode saditi ih na birah občinskih dobrih, jer kako sam prije kazao občinske se je dobro skoro posvuda u ovoj obćini porazdijelilo izuzam nekotjih podobnih kako n. pr. Gračičke. Nu i tu bi se bilo već porazdijelilo, da se nisu protivili Poljanci, tvrdeći, da sa kume i pašnjaki okel Sv. Križa, u Vetri itd. vlastitost samo onih žiteljah, koji onuda stanuju, a ne ciele občine Gračičke. Nego dočiena oblni bi merata već jednom za uvijek odlučit, čije je to, a da se neponavljaju uvijek smutnje zaradi toga. Kako se je do sad činilo, nije bilo drugo nego huckanj Gradjanah na Poljanu, a ovih na t. m. koja je

došla da dieli. Trebalo bi odlučiti, jer onakovi oglasi, kako prošle godine, da se neće sad dieliti, podpirivaju još više oganj, pak drugi put Bog zna, što bi se moglo dogoditi. Nu ako i je šme i ti pašnjaki dopadu samo Poljanom, svejedno moralo bi se med njimi razdijeliti, a da se po tom ustanove plaća, da se zemlja bolje obraduje. Na koga to spada, neka gleda.

O izgoju zobi (ovsa).

Kako se je zemlja ociedila i mrazovah nestalo, odmah se marljiv gospodar (poljodjelac) lati posla oko srog gospodarstva, to jest počimlje sijat svoje oranice raznim jarim žitkom.

Ponajprije od svih jarih usjovah počat će zob sijat, jer je kod iste (zobi) osobit značaj taj, ako se ranije posije, onda gospodaru velik iznos donese.

S toga se ovo i laćam pera, da ti mileni moj soljače, preporučim, da čim više ove jare žitarice siješ, tim više, što se ona gospodaru u noviju doba dobro izplaća. — Toliko imadoh reći — a sad me čuj dalje:

Svrstli. Zobi imamo mnogo vrsti, koje se po raznih zemljištih sije. Od ovih ću navesti štovanim čitateljem „Naše Sloge“ ove ove, kanoti: ozimu i jaru (t. j. našu domaću), bielu i crnu, englezku i rusku itd. itd.

Zemljište za zob. Što so zemljišta tiče uspjeva skoro na svakej zemlji, izuzam suhu pjeskulju. Ali zato možda nemisli, štovani čitatelju, da se za istu zemlja dobro obraditi (obdjetati) nesmije, dapače gledaj da ju čim bolje obradiš; jer čuš onda stopran uvidjeti, da ćeš od zobi znatan prihod dobiti.

Zob valja dakle na onakovu zemlju posijati, koja je dovoljno vlažna i gnojna t. j. koja mnogo obiluje gnojnih sastojinah.

Zob uspjeva skoro poslije svih usjovah kao i za samom sobom tako, da se može sijati više godinah na istoj oranici jednu za drugim s razloga, što ona toliko neerpi (t. j. neslabi) zemlju budući je zadovoljna i sa inalom hranom.

Takodjer uspjeva poslije pšenice, raži i joćma, najbolje pako rodi poslije krumpira, kukuruza, djeteline i na novoj zemlji.

Gnojiba. Je li zemlja na kojoj si željan sijati zob odveć slaba, tada ćeš dobro učiniti, ako ju pognojíš; jer zob podnosi svako gnojenje i to zato, što nije podvržena poleganju.

Sjeta. Pošto zob više vlage potrebuje od jećma, zato se mora rano sijati. Toga radi treba unah sa proljeća oranicu preorati i unah posijati. Je li pako gospodar (poljodjelac) svoja oranica još u jeseni preora (omekotio), onda će mu dostato biti, ako samo sa braonom predje t. j. pobrana pa odmah i posije.

Tako rade onakovi poljodjelci, koji ne mogu na sve dospjeti i takovi, koji svoga blaga (marve) neimaju.

Ali je svakako bolje i u proljeću preorat oranicu za zob, jer će na ovakov način ista bolje roditi i tako gospodaru već prihod donjeti.

Za sjetu zobi najbolje je vrijeme — kako rekah — rano proljeće i j. mjesec voljača (dakako ako vrijeme dopusti), zatim ožujak i tija mjesec travanj. Na pjeskovitaj zemlji valja zob posijati rano, dočim na ilovajz malo kasnije, jer zob mnogo više vlage zahtjeva za klijanje, nego jećam.

Zato velim opet — da bi za svakog naprednog poljodjelca dobro bilo, da zemljište za zob opredjeleno još u jeseni preora i to s toga, što će zima zemlju sasvim pripraviti; pa zato je onda mnogo izdašnija t. j. više gospodaru prihoda podaje.

Na jedno jutro (ral) zemljišta ide zob 2¹ — 3¹, vag. sjemena. Zob dočiena mjeseca kolovoza i rujna.

Žeti se mora onda stopran, kad se počnu luiti i to zato, što joj je onda zrno najteže. —

Ovo sve što govorim, govorim izkusva; pa zato te, mili brače, upozorujem, pać i stvarno molim, da ba žetvom neoklijevaš; jer će prezreći i tako ćeš mnogo sjemena izgubiti.

Nemaran poljodjelac će mi možda reći: da zob u ne vrijeme dozrieva; ali ako on pričeka dok se sva zob izjednaji i počnu, svršio je dielo t. j. izgubio mnogo prihoda.

S toga čim opazi, da je već dio znožja a ti unah taj početak znožja praviti (mečvati) i ostaviti tako dugi, kako dočieno nastoji.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji
 Dobio je mirovinu m. e. g. Franjo Troha, nadžupnik u Kostaboni. — Č. g. Josip Mikuš, dosad duhovni pomoćnik u Truskah ide kao subsidijar u Prosek. — Č. g. Anton Favento, umirovljeni subsidijar novogradske kapla, umro je u Kopru dne 4. ov. mj. u 28. godini svoga vjeka.

Tršćanskoj obćini vrgao je prošle godine 1876. namet ili dajci na vino i meso svotu od 2 milijuna 175 tisućah 15 for. 14 nvč.

U magjarskom parlamentu zapitao netko od zastupnika ministre, da što neima redarstva u Austriji, da se mogla bez pedepse dignuti u Trstu onolika buka i buka na magjarske djake, kad su one putovali u Carigrad. Za odgovor mogao bi tko u našem parlamentu u Beču pitati, kako je mogla magjarska vlada dopustiti, da magjarski softe vriednju na onaj način narodnu i kršćansku sviest Slavenah, kojih u austro-ugarskoj državi ima četiri puta koliko Magjarah? Tko su i što su Magjari u Austriji a da nisu to isto toliko viša i Slaveni?

Ovakovih trebaju Magjari. Onomadne premjestio se s ovoga u drugi bolji život poznati grčki bogataš nastanjen u Beču, Šimun Barun Sina, puštivši svojoj djeci silno bogatstvo. Od posjestrh, što je pokojnik ostavio samo u Ugarskoj, platiše njegovi nasljednici ugarskomu eraru illi državnoj kasi u ime takse nasljedničtra svotu od 306,841 f. i 47% nvč. Da si Magjari potarena kosti poprave htjelo bi im se, da svaki dan jedan barun Sina umre. —

Zidovska lakomnost. U četirio razredu jedne pruske željeznice, koja polje u Berlin, slišao je onomadne željeznički konduktur blizu sebe vapiti: „Ah Bože moj, zadržati ću se, ah Bože moj, zadržati ću se!“ Pregledav bolje oko sebe, osvjedoči se, da taj vapaj izhadja iz jedno vreće, što je bila na tlu blizu nekoga stara žida (hebreja). Konduktur bitro primi za vreću, ju odveže i spraznjuje, al eto gdje, na veliko čudo, vidi izlaziti iz nje na pol mrtva poljskog žida. Na kondukturovo pitanje, što to pomeni i gdje mu je vozna listnica, odgovori stari minostojeci žid: „Za ono, što koji putnik nosi u vreći se neplaća!“ Na sve to našim židom nije pomoglo, jer na prvog postaji hjehu uslijeni platiti ne samo vozu listnicu, nego još i globu (multu) varalicam namjenjenu.

Trgovina s vinom g. 1875. Francuzka te je godine prodala u inozemstvo 3,730,872 hektolitara vina svake vrsti u vriednosti od 247.5 milijunah frankah. Računajuć na poprieko Francuzka pridjela na godinu od 40 do 45 milijunah hektolitarah vina. Italija iste je godine prodala u inozemstvo 367,138 hektolitarah vina u bačvah u vriednosti od 17.9 milijunah lirah, i 10,000 centi u boch u vriednosti od 2.7 milijunah lirah. Italija pridjela poprieko na godinu od 25 do 30 milijunah hektolitarah vina. Austro-Ugarska napomenuta je godina prodala u inozemstvo 303,998 carevinskih centih vina, a još k tomu Dalmacija 222,868 carevinskih centih u ukupnoj vriednosti od 4 do 5 milijunah forinti. Austro-Ugarska pridjela poprieko na godinu od 20 do 25 milijunah hektolitarah vina, a prodala ga u inozemstvo od 2.5 do 3 milijuna.

Srećan otac. Neka gospodja u Francuzkoj porodila je petero djece.

Koliko je ljudi na svietu? Po Behmovojoj najnovijoj statistiki ima na svietu 1 milijard, 423 milijuna i 917,000 ljudi, koji žive na prostoru od 51 milijuna i 340,000 četvornih miljah. Po ovom računnu živi dakle na prostoru 1 četvorne milje 28 ljudi. U Europi ima 309 milijunah i 178,000 ljudi; u Aziji 824 milijuna, 548,500; u Africi 199 milijunah 921,600; u Australiji 4 milijuna, 748,600 u Americi 85 milijuna, 519, 800. U Europi imade Rusija najviše stanovnikah i to 71 milijun, 730,980; za Ruskom pride Njemačka 42 milijuna, 723,242; zatim Austrija s Ugarskom 37 milijunah, 700,000; onda Francuzka (36 milijunah, 102,921) a napokon Englezka 33 milijuna, 450,000.

Od novacah illi rekturah, koji su prošle godine 1876 bili upisani u vojsku, znalo jih je od 1000 citati i pisati: u Nizjoj Austriji 984, u Sluziji 946, u Zgornjoj Austriji 839, na Českom 810, u u Solnogradskom 766, na Štajerskom 755, na Moravskom 671, na Koruškom 681, na Tirolskom 366, a Primorju 307, na Rieci 286, na Erdeljskom 146, na Hrvatiskom i Slavenskom 143, u Galiciji 114, na Krajskom 106, u Bukovini 39, u Dalmaciji 33, u ugarskoj kraljevini pako 27

Koliko časopisah izhadja u Parizu. U glavnom francuzkom gradu Parizu izhadja što svakdanjih, što tjeđanskih itd. 836 časopisah (gazetah). Med ovimi ima jih 48 vjerskih, 66 pravničkih, 85 političkog i trgovinskog gospodarstva, 20 geografičkih i povjestničkih, 74 kratkočasnih, 20 poučnih, 52 knjižovnih, jezikoslovnih i knjigopisnih, 15 plamenitih umjetnosnih, 3 fotografičnih, 9 graditeljskih, 4 arkeološkičkih, 8 glasbonih, 7 teatralnih, 74 liečničkih i ljekarničkih, 77 tehničkih, 43 znanstvenih, 22 vojničkih i pomorskih, 31 poljodjeljskih, 68, koji govore o modi illi nošnji (a med ovimi 3 o češanju), 16 koji govore o jašenju i 17 o različitih strari.

Pregled tršćanskoga tržišća.

dne 16. Marča 1877.

	OD		DO	
	for. int.	for. int.	for. int.	for. int.
Vesak primorski i ugarski . . . za 100 Kilogramah	—	—	—	—
Kafa Portoriko	129	—	132	—
S Domingo	106	—	10	—
Itio polsg vrsti	95	—	112	—
Cukar austrjiski	50	—	51	—
tučeni	46	—	47	—
Cvjetje travo bubalo (Grisantono)	—	—	—	—
Narandž skrinjica	—	1 75	5	—
Karabo puljzko . . . . . za 100 Klg.	9	—	—	—
lovaratinsko	6	—	—	—
dalmatinsko	—	—	—	—
Smokro Kalamata	12	—	14	—
puljzko	11	50	12	—
Limuni skrinjica	4	—	5 50	—
Bademki illi mendule puljzko . . . za 100 Klg.	88	—	90	—
dalmatinsko	—	—	—	—
Lješnjacl	28	—	29	—
Šljivo	16	—	25	—
Pšenica ruska	13	—	14	—
ugarska	11 50	—	14 50	—
galaska	6 75	—	7 40	—
Kukuruz (turkinja) ruski	7 60	—	8	—
ugarski	0	—	0 50	—
Raž	7 75	—	8	—
Ječam	9	—	9 30	—
Zob ugarska	7 70	—	8 50	—
arbanaska	11	—	11 50	—
Pasulj (fazol), polsg vrsti robo	11	—	—	—
Dob	—	—	—	—
Leća	12	—	14	—
Oriz (taljanski)	10	—	25 50	—
inglezki (kitajski)	16 50	—	18	—
Vuna bosanska	118	—	125	—
morejska	130	—	—	—
arbanaska	130	—	125	—
istarska	51	—	—	—
Daske koruške jelovice	22	—	94	—
stajersko	44	—	74	—
Ordu	12	—	14 60	—
bukovico	8	—	14	—
Uljo (talj.) niže vrsti . . . . . za 100 Klg.	48	—	49	—
najboljo	63	—	68	—
srednje vrsti	60	—	62	—
dalmatinsko	48	—	—	—
istarsko	47	—	—	—
Kameno uljo u barilah	21	—	—	—
u kasetah	26	—	—	—
Kože strojnoe naške	178	—	200	—
subo velovlje naške	107	—	134	—
dalm., ist. i bos.	72	—	125	—
janjeđe naške . . . . . za 100 komadah	90	—	95	—
dalmatinsko	65	—	80	—
korje . . . . . za 1 Kilg.	—	75	—	92
vanene silno	—	49	—	50
subo	—	—	—	—
rečje za 110 komadah, u srebru	23	—	27	—
Bakalar . . . . . za 100 Klg.	36	—	43	—
Sardelo 1 bazil	15	—	24	—
Vitriol modri . . . . . za 100 Klg.	35	—	36	—
zeleni	5 80	—	6	—
Maalo	84	—	92	—
Loj dalmatinski i naški	46	—	50	—
Salo	65	—	66	—
Mast (zalo raztopljeno)	60	—	61	—
Slanina	—	—	—	—
Rakija etolitar (100 litarah) . . . . . za 100 Klg.	32	—	34	—
Galjčki istareki	8 20	—	9 75	—
Roj naški	11	—	13 50	—
istarski	9	—	9 25	—
Ličje od javoriko	11 50	—	13 25	—
Vinsko strgotine (Oripula) sploh	31	—	46	—
Med	32	—	34	—
Lumber (jabučica od javoriko)	13	—	16	—
Pakal bazil od 100 Klg.	17 75	—	23 15	—
Cunje (strace) . . . . . za 100 Klg.	14	—	16	—
Kratam dalmat.	—	—	—	—

Ték Novacah polsg Borse u Trstu

dne 15. Marča 1877.

Carak dukat . . . . . 5.82 — Napuloozi 9.85. — Liro
 L. g. i. c. 12.31. — S. . . . . id (aggto) 111. . . . .

LISTARNICA.

P. n. g. Plević Petar, Zagreb: Namireno do konca tek. god. — Zukon Martin, Pomer: Mogli ste nam poslati koliko i lani, al kad ste onoliko, slati ćemo vam napose. — Mikuličić Stanislav, Porto Sayd: Primismo poslata nam 2 for., al da se naplati veća poštarina, treba još 1 for. — Urlčić Ivanović Grgur, Risan: Dobro i jedno i drugo.

OGLASI.

Oglas.

Podpisani ima čast dati na znanje častnim Plovanijam, da je otvorio jedno

Skladište vošćanih

SVIEĆAH

prve mletačke tvornice.

Prima naručbe vošćanica, duplirah i vazmenih sviećah svake težine i veličine po tvorničkoj cieni i obećaje svu skrb, da budu zadovoljna ona gospoda, koju ga počasto svojim naručbami.

Augusto Rizzoli

Mirodljar u Trstu

All'angolo delle Vie *Malcanton* o *Pozzo bianco* in Città Vecchia.

NOVA SLIKA.

Izašla je u Beču velika i umjetnički izradjena slika

Srbske vojskovođe

u srbsko-turskom ratu.

Milan M. Obrenović IV.

Nikola I. Petrović - Njegoš.

Generali: M. G. Černjajev, Ranko Alimpić, Franjo Zah i Kosta S. Protić. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrović, Ilija Plamenac i Mašo Vrbica. — Obrštri (pokvovalci): Horvatović, Orašković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Bekler, Miloško Lesjanin. — Oberajntnantii (podpokvovalci): Sava Grujić, Vlahović, Kosta Bučević, Gruja Mišković. Major Paja Putnik i arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografijama izradjena lika, sa grbom Srbije i Crue Gore.

Slika je litografisao A. ŠUBERT.

Slika je 53 centimetara visoka a 90 centim. široka.

Ciena je sliel f. 1 20 nvč.

Naručbino se šalju na ovu adresu:

P. Janković,

Wion, VIII. Pieristengasse N. 39.

Novci se šalju u plaćenom pismu, illi po poštaoskoj naputnici; komo je lakše, neka na *Korrespondenz-karti* javi, pa će mu se per *Nachnahme* poslati.

Preprodavci, koji za gotov novac naruče manje 10 komadah dobivaju komad po 1 for. i franco pošiljanje.

Ciena ovo velike i umjetnički izradjene slike tako je malena, da ju svako nabaviti može. Bez ove slike nebi trebala da bude ni jedua obitelj, koja se interesuje za rat Srbije i Crno Gore sa turakom carevinom.